

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

בפתח

עבודה זו עוסקת בטום-בוי, בת שמתנהגת כמו בן, ולפעמים חושבת על עצמה באופן החשיבה של הבן. בחרתי בנושא זה כי מאז שנולדתי כדורגל ובגדי בנים, כבת קטנה, נשמעו לי יותר מעניינים. לא אהבתי את בגדי הבנות, את הבובות, את המשחקים של הבנות, את הורוד ואת המטבח. כשגדלתי, לא ותרתי על זהותי כטום-בוי. כששואלים אותי למה, פשוט אומר שזה אני וזה מה שאני אוהבת. אבל עכשיו אני חושבת לעצמי: באמת, למה? למה רובן של הבנות אוהבות את הורוד ואת בגדי הבנות, אבל אני לא כל כך מעדיפה? זה באמת מעניין אותי עכשיו. על מנת לדעת את התשובה לשאלה הזו אני צריכה לחקור את הנושא בעצמי ובצורה בה גדלתי. אני יודעת שהתשובה נמצאת בתוכי, אני רק אחפש אותה.

הנושא הזה מדבר עלי ומאפשר לי לחקור על חיי, וגם מוסיף יותר ידע למי שקורא את החקר של תופעת הטום-בוי. כי בשביל לקבל אותה, צריך לדעת יותר עליה.

מטרות החקר הזה הן:

- לבדוק את תופעת הטום-בוי מצדדים רבים, את הגורמים לה, את התופעה בתוך המשפחה ובתוך החברות השונות.
- להעביר לאנשים מסר שאין קשר בין תופעת הטום-בוי לבין הומוסקסואליות
- לחזק את הטענה שטום-בוי זאת תופעה נורמלית שאין מה לפחד בגללה.
- לברר איך מתייחסים אל התופעה בצורה נכונה.

במהלך החקר, השתמשתי במקורות כמו מאמרים בשפות שונות ובאינטרנט.

כחקר אישי, עשיתי ניתוח תמונות מהסרט על החיים של טום-בוי, ראיונות עם אנשי מקצוע, אנשי דת, הוריי ובמיוחד אמא, שהייתה טום-בוי כמוני. כן ערכתי סקר במרכז המחוננים במכללת תל חי.

כותבת עבודה זו היא אראם אבו-סאלח, תושבת מג'דל שמש, תלמידת כיתה ט', במסגרת קורס לעריכת עבודות חקר, מרכז מדע ודעת למחוננים במכללת תל חי, תשע"ג 2013.

תודה רבה לדניאלה שאול, שעזרה לי ולימדה אותי איך לערוך את עבודת החקר הראשונה שלי.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

מה זה טום-בוי?

טום-בוי היא בת שמתמשת בתכונות של הבנים ולפעמים חושבת על עצמה באופן החשיבה של בן. למשל: היא לובשת בגדי בנים, מעדיפה משחקים שדורשים מאמץ פיזי קשה ונחשבים לתחומים של בנים בהרבה תרבויות. (ויקיפדיה)

ההגדרות המילוניות

טומבוי : על פי מילון הסלנג המקיף, זו "אשה המתנהגת כגבר" (רוביק רוזנטל, 2005)

Tomboy: according to Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English is " (n) a girl who likes rough, noisy games and play."

Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. (1988)

P.909

Tomboy: (n) الغلامية: فتاة صخابة تحب ان تلعب العاب الصبيان.

بحسب قاموس المورد انكليزي-عربي

صفحة: 976

Al-Mawrid A Modern English-Arabic Dictionary (2006)

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

טום-בוי בתפיסה עולמית

התנהגות טום-בוי בעבר ובעתיד

התנהגות טום בוי לפי קבוצת גיל - מתוך המאמר:

A Three Generational Study of Tomboy Behavior

Betsy Levonian Morgan 2 University of Wisconsin—La

Crosse.

הנתונים הם תוצאות סקר שבוצע בשנת 1998 בארה"ב בקרב 521 נשים מכל הגילים, ילדות בגיל בית-ספר, האמהות שלהן, והסבתות שלהן.

מסקנות מהטבלה :

- רואים בטבלה שמספר הטום-בויז נמצא בעליה.
- 67% מהבנות היו טום-בוי או עדיין הן טום-בוי, כל שרובם של הבנות היו פעם טום-בוי.
- אצל רוב הבנות שהן טום-בוי ההתנהגות האופיינית לטום-בוי היא רק "לפעמים".
- הבנות שנולדו ב-1960 – 1980 מתחילות בהתנהגות הגברית בגיל יותר מוקדם ומפסיקות להיות טום-בוי מוקדם יותר.
- ההתנהגות הגברית בדרך כלל מתחילה במומצע בגיל של 5.82 ומסתיימת במומצע גיל של 12.59.

הכל	אנשים שנולדו ב-1946 ולפניה	אנשים שנולדו ב-1946-1964	אנשים שנולדו ב-1960-1980	
67%	46%	69%	77%	כן הייתי טום-בוי
32%	53%	31%	23%	אף פעם לא הייתי טום-בוי
21%	11%	23%	25%	בדרך כלל
31%	32%	37%	42%	לפעמים
15%	14%	12%	17%	לעיתים רחוקות
25%	43%	27%	15%	בכלל לא
5.82	6.35	5.82	5.67	מומצע גיל
2.67	2.49	2.89	2.62	סטייה סטנדרטית
12.59	13.22	13.33	12.09	מומצע גיל
2.95	3.08	2.86	2.87	סטייה סטנדרטית

← היית טום-בוי?

← רמת ההתנהגות של הטום-בוי

← התחלת ההתנהגות הגברית

← הפסקה של ההתנהגות הגברית

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דיון ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	--------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

נשים מפורסמות שהן טום-בוי (לפי הויקיפדיה)

קת'רין מוניג - שחקנית אמריקאית
קריסטן סטיוארט - דוגמנית ושחקנית אמריקאית
ג'ודי פוסטר - שחקנית, מפיקה ובמאית קולנוע אמריקאית
דניאלה סי - שחקנית, במאית קולנוע אמריקאית
אבריל לאבין - זמרת-יוצרת, דוגמנית, מעצבת אופנה ושחקנית קנדית
אלן דג'נרס - קומיקאית, שחקנית, זוכת פרס האמי ומנחת טלוויזיה אמריקנית
צ'רלי רנדל - זמרת וראפרית בריטית

צ'רלי רנדל

אבריל לאבין

קריסטן סטיוארט

אלן דג'נרס

קת'רין מוניג

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

מתי הן מפסיקות?

איך מתפתחת ההפסקה?

אולי
להפסיק?

סמדר סלומון (סלומון, 2009), טוענת כי הבעיה המרכזית של הבנות האלה היא להיות חלק מהחברה והן עלולות להרגיש שאינן שייכות. התגובה של הבנות האלה לצמיחת הגוף היא שלילית, כי היא גורמת לבנים ולבנות לדחות אותן.

סלומון אומרת כי: "בעקבות הדחיה הזו מגיעה תחושת עלבון, אכזבה וכעס שמתעצמים עם הזמן".

בתגובה לתקופת הבידוד החברתי, הבנות שהן טום-בוי מתחילות בדרך כלל להתאים את עצמן לעולם הבנות כדי להיות חלק מקבוצה חברתית.

מתי קובעים אם להפסיק או לא?

סמדר סלומון (סלומון, 2009), קובעת כי ההחלטה של להיות או לא להיות טום-בוי נקבעת בתקופת התיכון.

בתיכון קורה מצב הפוך, בגיל הזה האדם מחפש את הזהות שלו, החברה מוכנה לקבל גם את השונים וגם את הבנות שמעדיפות התנהגות גברית יותר.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

היחס במשפחה

סלומון קובעת כי הורים של בנות שהן טום-בוי מוטרדים מהשאלה שנוגעת לקשר שבין ההתנהגות של הטום-בוי לנטייה מינית, אבל קשר כזה אינו קיים. 52-45% מהבנות עוברות תקופה של טום בוי, ולפי המחקרים אין בכלל קשר בין התנהגות זו לבין ההומוסקסואליות. ההורים מפחדים שבת שמתנהגת כמו בן, תהיה בעלת נטייה הומוסקסואלית, אך המצב הפוך. להומוסקסואליות אין בכלל סימנים חיצוניים של התנהגות, אלא רק שינוי במבנה המוח, כך שאין צורך לחשוש. הורים רבים חוששים שאם הבת שלהם היא טום-בוי היא תעדיף בנות מבחינה רומנטית. גם חשש זה אינו נכון, אפשר שבת שהינה טום בוי עדיין תעדיף בנים.

חשיבות התנהגות ההורים

סמדר סלומון טוענת כי יש חשיבות גדולה להתנהגות ההורים בחיים ובשלבי החיים של הטום-בוי. הדבר הכי חשוב וקריטי הוא לקבל תמיכה, קבלה, אהבה ועידוד מהם. ההתמודדות של הבנות מחוץ לבית גדולה מאד ולכן היחס המקבל של ההורים חשוב כל כך.

טום-בוי או בת רגילה?

אחת האמהות אמרה לחוקרת סלומון כי: "אני לא מנסה ולא אנסה בחיים לשנות את יובל. אני מודה שזה לא מצב קל וליבי נחמץ עם הקשיים שהיא חווה. אני גם בטוחה שהיה יותר נוח אם היא היתה מתנהגת כמו בנות אחרות בגילה, אבל אני מקבלת אותה בדיוק כפי שהיא ולטעמי כל ניסיון לשנות רק יזיק."

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

יחס החברה

מה עומד מאחורי הבגד?

רחל אסתרין (אסתרין, 2004) טוענת כי הבגד, שמשקף אמונות וערכים של כל חברה, גם מבדיל בין חברה לחברה, בין קבוצה לקבוצה אחרת, בין אדם לאדם אחר, בין מעמדו של איש מסוים למעמדו של איש אחר בחברה, ובתוך הקבוצה.

כאשר אדם שומר על הצורה של הלבוש של קבוצתו, הוא מיצר לעצמו בטחון ושייכות. יש אנשים שהלבוש הכללי של הקבוצה שלהם פוגע בייחודם ובאישיותם, לכן הם משתמשים בבגדים שמייצגים את עצמם אבל בלי להיפרד מההשתייכות שלהם לקבוצה.

אסתרין מדגימה זאת במשפט הבא: "דתי הבוחר בכיפה צבעונית או אישה המשלבת פריט גברי בלבושה משדרים אינדיבידואליזם וייחודיות בתוך הקבוצה".

אנשים שמעמדם בחברה חלש ינסו להעתיק את הלבוש שמסדר מעמד חזק יותר.

האופנה העממית משקפת את הביגוד של ההגמוניה הגברית, אבל מגדלים ילדים ללבוש לפי מינם. הורוד מסמל את האמהות: "רגשית, חמה, הפכפכית ויצרית". בדרך זו רואים את האשה בעיקר כבעלת רגש, חום, אבל לא יציבה ובעלת יצר. היום רוב ההורים מסכימים שהבנות שלהם ילבשו משהו שמסמל גבריות, כי נשים נמצאות היום בתפקידים שנחשבו פעם לגבריים.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

מעמד האישה

מה הקשר בין מעמד האישה לבין האופן בו היא בוחרת את בגדיה? ככל שהיא במעמד גבוה יותר, החברה תקבל יותר את בחירתה בבגדי הגברים שמסמלים מעמד חזק וגבוה. רחל אסתרין (אסתרין, 2004) טוענת כי המהפכה הפמיניסטית גרמה לשילוב של שני העולמות של האופנה, הגברי והנשי. בעבר אופנה נשית הדגישה תכונות נשיות ואימהיות לעומת היום כאשר האופנה הנשית משדרת יותר ויותר תכונות גבריות. יותר מקובל לאמץ אופנה גברית מאופנה נשית כי מי ששולט זה גבר.

לאורך ההיסטוריה בתרבויות שונות נקבעו סטנדרטים מסוימים, לגבריות ולנשיות, כלומר, חוזק ויציבות אצל הגברים לעומת עדינות ורכות אצל נשים, חופש לגוף הגברי לעומת הגבלה לגוף הנשי. במאה ה-19 הסטנדרט הנשי המקובל היה תכונות של משהו בין מלאך לילד: חולשה, תמימות, ורגישות. האישה הויקטוריאנית המודרנית שלובשת מחור'מיני ועקבים גבוהים, מסמלת את החוזק החברתי והכלכלי של הגבר שלה, אבל היא משקפת את עצמה כמו בובה בלי שום חשיבות. במאה ה-20 התחילה מהפכה בלבוש, יותר ויותר נשים התחילו להשתמש במכנסיים, אבל האידיאולוגיה לא השתנתה, כלומר, ביגוד נשי עדיין מגביל את גוף האישה וביגוד גברי נוח יותר. בשנות השבעים-שמונים, הפכו המכנסיים לפריט נוח ואלגנטי.

השינויים באופנה בהשפעת המהפכה הפמיניסטית

בשנים 80-90, התחזקה האידיאולוגיה הפמיניסטית, כלומר יותר אופנה גברית אצל הנשים, וזה מחזק את הטענה המרכזית שהאידיאולוגיה מכתובה את האופנה. בהמשך למהפכה הפמיניסטית חלו שינויים רבים באופנה הנשית למרות שיש סימנים רבים של דואליות וניגודים וערבוב סגנונות שונים. בעידן הפוסטמודרני חלו יותר שינויים באופנה הנשית מאשר השינויים שחלו באופנה הגברית.

מקום בחברה

סמדר סלומון (סלומון, 2009), קובעת כי קשה לטום בוי להיות חלק מקבוצה בחברה, כי בנות דוחות אותן בגלל שהן שונות מהן והן יכולות להיות חלק מחברת הבנים רק עד גבול מסוים.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

אופנה

דוגמנית לבגדי טום-בוי

ליטל רוזנשטיין (רוזנשטיין, 2009) קובעת כי מי שנחשבת טום-בוי באופנה היא האישה שלובשת טישרט רגיל, או שמלת מיני. היא נראית כטום-בוי, והיא משקפת משהו פשוט, קליל, טבעי ונערי. לנשים האלה שמתלבשות כך, יש מראה נערי וסקסי יחד. יש במראה שלהן משהו פשוט, לא מתאמץ ויחד עם זה הכי יפה.

סגנון הטום-בוי בא מתוך האישה עצמה ולא מתוך זרם אופנתי, בניגוד לסגנונות לבוש אחרים. הסגנון הזה לא מתאים לכל אחת, כי הוא בא מבפנים ומהאישיות של האדם.

האישה שמתאים לה מראה של טום-בוי, היא אישה שלוקחת דברים בקלות, וכל דבר אצלה הוא יפה. אין אפשרות למצוא אצלה דאגה לדברי האופנה הכי חדשים. לכן לא כל אחת תוכל להשתמש בסגנון הלבוש של הטום בוי. האישה שמתאים לה מראה הטום-בוי, יכולה להרשות לעצמה ללבוש מה שהיא רוצה, כי היא פשוט יכולה ללבוש כל דבר ולהראות יפה.

יש לומר, כי הנשים בישראל לא אוהבות להיות לבושות יותר מדי, ומשום כך הסגנון של הטום-בוי מאוד נפוץ כאן. המראה של הטום-בוי אמנם מתאים לישראליות, אבל לא לכל אחת. אם הפנים של האשה לא יפות, השיער שלה קצר והגוף שלה לא עדין, המראה הזה לא יתאים לה. גם אשה שיש לה פנים וגוף עדינים יתכן שלא תמצא עצמה מתאימה למראה הזה.

מראה הטום בוי יכול להראות מאד סקסי לפעמים. למשל אצל דוגמניות מאד נשיות כמו מלאני פרס וקייט מור, הן נשיות ובכל זאת בגדי טום בוי נראים טבעיים עליהן.

לבוש בהתאם לצו האופנה

רוזנשטיין קובעת כי לפי האופנה, טום-בוי לובשת: בגדים של אופנת רחוב, חולצות מכופתרות חלקות, לא צמודות מדי, מכנסי בד קצרים וגופיות סבא, ואת מכנסי הבויפרנד.

האופנה שמתאימה למראה הטום בוי, מעוצבת בסגנון אוברולים, בגדי עבודה, חולצות רחבות, מכנסיים רחבים... רוזנשטיין מייצעת לבנות שמפחדות להתלבש בסגנון טום בוי, שלא לפחד, כי אולי זה לא מושך בנים. היא אומרת כי הגברים והבנים יודעים לראות את האשה או הבת גם בלי להתחשב בבגדים. הרבה גם מעדיפים בנות בלבוש פשוט ובלוי איפור ותכשיטים.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מותי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	------------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

עמדת הדתות

יהדות

אפרת בדיחי, תושבת הגולן, מדריכת ידיעת הארץ ומורה באולפנות, אומרת כי האיסור הבסיסי מופיע בפסוק מהתנ"ך: "לא יהיה כלי גבר על אשה, ולא ילבש גבר שמלת אשה, כי תועבת ה' אלהיך כל עשה אלה" (ספר דברים, כ"ב, ה'). בדיחי: "אם תקלידו בגוגל את המילים 'לא יהיה כלי גבר על אישה' או '(איסור) לא ילבש' יעלה שפע עצום של חומר מכל דורות התורה שבעל פה, מגזרים שונים והשקפות עולם שונות עד קוטביות. לא מדובר בעניין זה רק על לבוש ממש, אלא על איפיונים קלאסיים, כמו נשק שמכונה ביהדות "כלי גבר", גב-גבר; ביהדות היום אפילו הביטוי "כלי" או "כלי-כלי" מסמל גבריות או תפקידים ועבודות מגדריים גבריים קלאסיים. לפי הוויקיפדיה, ביהדות נוהגים לאמר "**לא ילבש**". זה כינוי מקוצר לאיסור מהתורה על ערבוב נוהגי לבוש המיוחדים לבני המין השני. הכוונה היא לשני איסורים: אחד על גברים ואחד על הנשים. הרבנים הוסיפו לזה איסור גם על מנהגים שאופייניים להופעה של אחד המינים. למשל: הם לא מרשים לגברים מנהגי נשים כמו: הסתכלות **במראה**, **הסרת שיער בית השחי** או **צביעת שיער**. למעשה, מהתורה אפשר להבין שהכוונה רק לבגדים, אבל החכמים והרבנים הוסיפו גם על איסור של התנהגות. זה מאד מאד חזק וחשוב ביהדות, הדת מאד שמה לב לזה, עד היום.

איסלאם

"قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: لعن الله المتشبهين من الرجال بالنساء, والمتشبهات من النساء بالرجال" "من تشبه بقوم فهو منهم" אמר הנביא מוחמד עליו השלום: "אלוהים ארר כל גבר שמתנהג כמו נשים, וכל אשה שמתנהגת כמו גבר". "מי שמתנהג כמו אנשים מסויימים הוא אחד מהם". (ויקיפדיה)

הדת הדרוזית

איש דת דרוזי, אנס שמס, שמלמד שיעור תרבות דרוזית בבית הספר השיב כי: "אין משהו שכתוב ישר על הטום-בוי בספרים הקדושים של הדת, אבל, להיות טום-בוי זה דבר לא מומלץ כי הבת במצב הזה משתמשת בזרות של בן, ואז היא מתנגדת למה שאלוהים קבע בשבילה".

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מותי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	------------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

חקר אישי

ראיון עם אברהים אלולי, יועץ בבית הספר במג'דל שמו

מדוע יש חשש שנוגע לזהות המינית של הבת?

"כי היא מרכיב שלא שייך לצורה הכללית של החברה. היא משתמשת בחפצים של בנים לכן אנשים בחברה חושבים שזה נובע מהומוסקסואליות. הדת, הסטנדרטים שהחברה קובעת לבת, המנהגים והערכים של החברה ובמיוחד בחברה שלנו, גורמים אף הם לחשש הזה. חוסר המודעות והבגרות אצל אנשי החברה. כנראה שחסר להם ידע בתחום, לכן הם משערים משהו משלהם, כמו שהבנות האלה הן לסביות ודברים אחרים...

למה יש לחץ גדול חברתי על בנות כאלה?

- כי הן לא שייכות בצורה ובהתנהגות לצורה הכללית של החברה.
- הדת שלא אוהבת את הדבר הזה, המנהגים והערכים.
- חוסר מודעות אצל אנשים.
- החשש שנוגע לזהות המינית של הבת.

למה מראה של בת כזאת שונה או זר בעיני האנשים?

כי הצורה וההתנהגות שלה שונה מהזולת. זה נובע מהגבלת חירות הביטוי העצמי בחברה, מחוסר המודעות לתופעה ולגורמים שלה, ובמיוחד בחברה הדרוזית. היא אינה חברה גמישה אלא יותר מסורתית ונוטה לערכים ולמנהגים הבסיסיים שהיו ועדיין קיימים אצלנו בחברה. זה גורם לחברה שלנו להגביל את חופש הביטוי העצמי.

מה היחס של החברות של הבת?

ההשפעה של החברות תלויה בחברות עצמן. יכול להיות שההשפעה תהיה מאוד חיובית אם יש להן הבנה למקרה. לבת שהיא טום בוי יהיה נוח יותר, אם החברות שלה פשוט יקבלו אותה. יכול להיות שההשפעה תהיה מאוד שלילית כשהחברות שלה לא מבינות את המקרה ולא מקבלות אותו. אם זה קורה ייתכן שהבת תכנס לבדידות או שתיכנע ללחץ חברתי הזה.

מה הדרך הנכונה של ההורים להתייחס אליה?

להורים נדרש קודם כל ידע וסקרנות למקרה ולגורמים שלו. הדבר אפשרי בדרכים רבות כמו חיפוש מאמרים על הנושא או התייעצות עם פסיכולוגים, כדי שלא יעשו צעדים לא נכונים בקשר למקרה, מה שיגרום לבת להרגיש שהיא זרה וחרیגה. הכל תלוי בידע, כשיש יותר ידע, יותר קל לבת ולמשפחה, וההיפך נכון.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

האם המספר הסידורי של הבת בתוך המשפחה משפיע עליה להיות טום-בוי?

כן, הדבר הזה יכול לחזק את התופעה אבל לא גורם לה באופן ישיר. התופעה עשויה להתחזק במצב שהבת היא הבכורה במשפחה, כי היא אחראית לדברים רבים מאד, כמו: לאחים שלה, לבית, לעבודה... זה מגדיל את תחושת הסמכות העצמית באישיות של הבת הזו, ונותן לבת תכונות של אחריות, שיותר אופייניות לגברים בחברה. במצב כזה יתכן שמספר הסידורי יחזק את התופעה אבל הוא אינו גורם לה.

האם יכול להיות שהתופעה תקרה בגלל מקרה בחיים?

כן, במקרים כמו:

- יתכן שלאב אין אחיות, לכן חסרים לו הכלים לטפל בבת שלו.
- משפחה שכולה בנים, דבר שגורם לסוג של לקיחת דוגמה התנהגותית אצל הבת ואחרי כך זה הופך להיות חלק מהזהות שלה.

ראיון עם אמא שלי, נאדיה, בת 39

באלו מקרים הטום-בוי תרצה להשתמש בבגדי בנות?

טום-בוי תרצה להשתמש בבגדי בנות במקרים בהם יתכן לחץ חברתי או לחץ מהבית. יתכן שהיא בעצמה תרצה את זה, אולי היא תרצה לשנות כי היא מרגישה שהיא שונה מכולם או שלא נוח לה עוד. במקרה זה היא תתחיל לחשוב מדוע היא שונה, יתכן שהיא תשנה משום שאין לה מספיק אמונה בעצמה.

אני בעצמי לבשתי בגדי בנים לפעמים, למשל בגדי ספורט, ובפעמים אחרות העדפתי בגדי בנות. לאחר מכן הגיע זמן ששיניתי את הכל. היה לי קל לשנות, כי לא תמיד השתמשתי בבגדי בנים וגם כי פשוט אהבתי את הבגדים. אין לי שום בעיה הורמונלית או משהו כזה. הבעיות ההורמונליות לדעתי באמת משנות את היכולת לוותר על הדבר, כי יש הבדל בין בת שרואה את עצמה במראה ורואה שהיא נראית כמו בת, שלפנים שלה יש מראה נשי, לבין בת שלא מוצאת תכונות נשיות בפנים שלה. לבת כזאת באמת יהיה יותר קשה לוותר על בגדי בנים, אבל הראשונה תחשוב ככה: אני באמת בת, אז למה ללבוש בגדי בנים?!

הוויתור על הדבר מתחזק בגיל הנישואין, כי את מרגישה שאת באמת בחורה או אישה מבוגרת עכשיו, אז למה להמשיך להשתמש בבגדי בנים? אני מעדיפה ללבוש בגדי נשים.

אני בעצמי פחדתי שלא אוכל להביא ילדים לפני שהתחתנתי. אבל כשהתחתנתי ראיתי שאני יכולה, והפסקתי לחשוב על דברים אלה. ככל שהבת מתקדמת בגיל, יותר פשוט לוותר, כי את מתחילה לחשוב שהדבר לא מתאים לאישה בת 30 או 40.

ההתקדמות בגיל היא גורם חשוב מאוד שמשפיע על הרצון להיות או לא להיות טום-בוי. כשמתקדמים בגיל, ומוסיפים לעצמנו מודעות וידע על חיינו, הנפש שלנו מתחזקת. מי שבאמת אין לה בעיות הורמונליות יכולה לשנות בצורה פשוטה, אם הדבר היה מציק לה ולא מתאים עוד לגיל שלה. לדעתי, הטום-בוי הוא מצב נפשי ולא מחלה.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

איך התיחסתם למקרה?

התיחסתי למקרה שיש לי בת שהיא טום-בוי בצורה נורמלית מאוד. קיבלתי את המצב כי גם אני הייתי כזו והדבר ידוע לי. הבנתי שנוח לבת שלי ככה, אז למה להתנגד לתחושת הנוחות שלה?

איך מתיחסים למקרה בצורה נכונה?

כשמקבלים אותו כדבר נורמלי, וכדבר שקורה ויסתיים כשהאדם מתקדם בגיל.

מה היא התגובה של המשפחות למקרה זה בדרך כלל?

אני לא חושבת שכל המשפחות מקבלות את הדבר הזה בצורה פשוטה. יכול להיות שהמשפחות הדתיות בחברה לא יקבלו זאת ואפילו הבת לא תעיז לעשות את הדבר הזה. אם המשפחה של הבת מאפשרת ויוצרת אווירה מתאימה וקבלה, הבת תנסה ותרצה להיות טום-בוי. יש אנשים מסוימים שמתנגדים לרעיון כי הם מסרבים למצב בו "הבת שלי תראה כמו בן". צורת חשיבה זו מתפתחת משום שאין לאנשים האלה ידע דרוש להבין שזה דבר נורמלי. לסיכום, הדבר תלוי ברמה של ההבנה והידע אצל ההורים, יותר ידע, יותר הבנה וקבלה.

האם עובדת היות ביתכם טום-בוי גורמת לכם לפחד כלשהו?

אני לא מפחדת מדבר, אם הייתי מרגישה שיש לבת שלי בעיה הייתי עושה הכל למצוא פתרון. אבל אני לא מוצאת שום בעיה, לבת שלי יש רק רצון ללבוש בגדי בנים ואין לה שום בעיה הורמונלית או ביולוגית. במקום כזה, הידע על המצב והחינוך הינם חשובים מאד. כאשר לאדם יש ידע על הדבר ועל הגורמים שלו הוא יודע איך להתיחס אליו ואם הוא מהווה בעיה.

לפעמים אנשים מסתייגים מהתופעה, כי אין להם ידע, אבל המשפחה שזו ביתה תקבל את המצב בלב טוב.

צריך לציין, כי בניגוד לעבר, היום רוב האנשים בחברה שלנו מקבלים את תופעת הטום-בוי.

אם זה היה בידיכם, האם הייתם משנים את העובדה שהבת שלכם היא טום-בוי? למה?

זה יפה שהאדם יהיה מה שהוא אמור להיות אבל בקשר לבגדים זה לא מאוד חשוב אצלי. זה יפה שהבת תשקף את הנשיות שלה בבגדים שלה. עד גבול מסוים הייתי אוהבת שהבת שלי תלבש בגדי בנות, כי זה יותר יפה עליה, וכי זה הדבר הטבעי שלה.

זאת אומרת, אני מסכימה לשנות את הבת שלי אבל רק בשביל שתראה נשית ויפה ולא יותר מזה.

מה היא התגובה של האנשים מסביבכם למקרה? כמו משפחה, חברים, אנשים בחברה..

לאף אחד זה לא הציק ואיש לא התנגד, להפך. לפעמים יש אנשים שאוהבים את "הלוק" הזה. יתכן שלאנשים אחרים יש מישהו בסביבתם שלא מקבל את הדבר, אבל לנו אין.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

שאלה 2 – מה היחס של החברה שלכם לתופעה? האם צריך לשנות אותה וכיצד?

מישוב	מקובלת/לא מקובלת	תיאור
סאסא (קיבוץ)	מקובל	הרוב מקבל, אבל יש אנשים שלא, התופעה היא משהו רגיל ומשתנה עם הגיל.
קריית שמונה 2) (אנשים) (עיר)	מקובל	לא צריך לשנות את היחס.
מגדל שמש (עיירה) (דרוזית)	תלוי	אנשים צריכים לקבל את השונה, כדי שהדבר יהיה יותר מקובל, אבל בדרך כלל, הקבלה תלויה בכל אדם.
יפתח (קיבוץ)	תלוי	יש אנשים שמקבלים, יש אנשים שלא.
יסוד המעלה (מושבה)	לא מקובל	הרוב לא מקבל את התופעה, צריך להעלות את המודעות לדבר כדי להשיג יותר קבלה.
מרום גולן (קיבוץ)	תלוי	יש אנשים שמקבלים, יש אנשים שלא.
ראש פינה (עיירה)	תלוי	יש אנשים שמקבלים, יש אנשים שלא.

תוצאות הסקר

אלה תוצאות של סקר שנעשה במרכז מדע ודעת למחוננים בתל חי. המשתתפים היו בגילאי 13-15 שנים.

שאלה 1- האם התופעה הזו לדעתך קיימת בכל חברה? באיזה חברה היא לא מקובלת לדעתך?
 כולם הסכימו שהתופעה קיימת בכל חברה אבל במידות שונות לפי החברה.
 החברות שלא מקבלות את התופעה הן:
 (א) חברות חרדיות
 (ב) חברות דתיות

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

סיכום של הטבלה מהעמוד הקודם:

1. במקום שיש בו הרבה אנשים זה יותר מקובל, כמו בקריית שמונה. אפשר לראות שבמקומות המגורים הקטנים, הקיבוצים והעיירות, הדבר פחות מקובל ותלוי בכל אדם באופן אישי. ככל הנראה גודלה של החברה משפיע על הקבלה של השונה ושל התופעה.
2. ברוב המקומות הדבר לא מקובל בהחלט, אלא הוא תלוי בכל אדם ומחשבתו.
3. דרכים שהוצעו לשנות את היחס: להעלות את המודעות לנושא, שהאנשים יתחילו לקבל את השונה.

שאלה 3 – האם הבת שהיא טום-בוי היא חריג לדעתכם? מה אתם חושבים על בת כזאת?

מגדר	גיל	מקבלות או לא מקבלות	הסבר
בן	15	לא מקבל	היא חריגה והיא לא דומה לכולם, אבל זה לא נורא, אפשר לדבר איתה אחרת.
בן	14	מקבל	זאת תופעה מקובלת והגיונית.
בת	15	מקבלת	-
בן	15	מקבל	לכל אדם זכות להופיע כפי שהוא עצמו. הטום-בוי היא תופעה שמאפשרת לבת להביע את עצמה, והיא גם סמל לשוויון בין הנשים והגברים.
בת	15	מקבלת	אני לא חושבת שהן שונות, צריך להתייחס אליהן כמו שמתחסיים לשאר האנשים בחברה.
בן	14	מקבל	אני אוהב את הטום-בוי, זה משהו שיוצא מהחשיבה הנוכחית שבת צריכה להתנהג כמו "בת".
בת	13	מקבלת	לכל אדם זכות לבחור איך לחיות.
בן	13	מקבל	זאת הזכות של הבת לבחור אם להיות או לא להיות טום-בוי.
בת	13	מקבלת	זאת דרך החיים שהיא בחרה בה, וזאת זכותה לבחור.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

סיכום של הטבלה מהעמוד הקודם:

- רוב הנשאלים מקבלים את התופעה.
- יש דעות שונות לגבי טום-בוי, אבל הרוב אומר שזה בסדר כי יש לבת זכות לבחור בדרך חיים, ולהביע את עצמה בדרך שהיא רוצה.
 - אפשר להגיד שרוב בני הנוער מקבלים את התופעה כמשהו רגיל, כי כל הנשאלים הם בגיל 13-15.
- * יש כאן דעה שאומרת שהטום-בוי היא תופעה המסמלת שוויון בין גברים ונשים.

שאלה 4 – מדוע לדעתכם קיימת תופעה של בנות שהן טום-בוי?

הנשאלים כתבו סיבות רבות:

- הן רוצות לזכות בכבוד והערכה מצד הבנים.
- יש בנות שלא נוח להן להיות עם הבנות, אז הן פונות לבנים, לדברים שלהם, כי יותר קל להן להתחבר עם הבנים. (5 מ 9 אנשים הסכימו עם זה).
- החשיבה הפמיניסטית של הבת מייצרת את זה.
- הבנות משתמשות בזה כשיטה למרוד על כך שאין שוויון בין בנים ובנות.
- אני לא יודעת.

שאלה 5 – לאיזה קבוצות חברתיות משתייכות בנות שהן טום-בוי לדעתכם? (למשל: קבוצת שחקני כדורגל...)

כל מיני קבוצות. כולם כתבו יותר מקבוצה אחת כמו: ספורטאים, בנים, בנות, שחקני כדורסל.

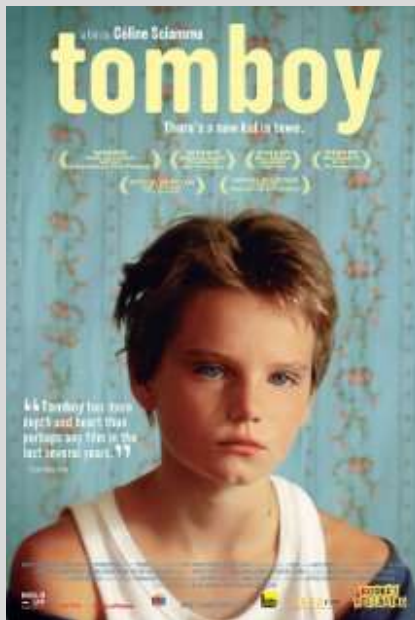

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

ניתוח תמונות: הסרט Tomboy

הסרט טום-בוי הוא סרט צרפתי שהתפרסם בשנת 2011. הדמות הראשית בסרט היא טום-בוי (לאור), בת 10 שנים, ולובשת בגדי בנים. אחרי שההורים שלה עברו לגור בשכונה חדשה, היא מגדירה את עצמה כמיכאל לחברים החדשים בשכונה החדשה. במאית ומחברת: Céline Sciamma

רציתי להביא סרט כזה, אחרי שצפיתי בו, כי הוא משקף המון פעולות, מחשבות והרגשות שהרבה טום-בוים עושות באופן טבעי ביום-יום, דוגמאות שאי אפשר להביא מראיונות או ממאמרים. הסרט משקף את החיים של טום-בוי ולכן הוא דוגמה מצויינת לעבודה שלי.

בעמודים הבאים מובאים "פריימים" נבחרים מהסרט להמחשה. תיאור הממצאים בכל פריים נכתב בצבע שחור, המסקנות והפרשנות שעולות מהם – בצבע אדם.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

כאן רואים את הבת ואת האב שלה נוהגים במכונית, הבת יושבת על ברכי האב, ונראית כאילו היא הנהג, רואים שהבת מסתכלת קדימה והאב מסתכל קצת ימינה. רואים שהבת והאב לובשים אותו טישרט, כחול, של גברים.

במבט של הבת, אפשר לראות שהיא יודעת ובטוחה שהיא יודעת איך לעשות את זה, רואים גם שהיא לא מפחדת מזה. מהמבט של האב, יכולים להבין שהוא משקף נוחות, כאילו שהוא לא מפחד ובטוח שהבת שלו יודעת מה היא עושה. הוא מתיחס אליה כאל מישהו חזק. ככה מתיחסים אל בן, שהוא חזק ולא מפחד.

דקה : 2:37

רואים פה את הבת נכנסת לבית החדש שהמשפחה עברה אליו, ומסתכלת בדברים ובחדרים. הבת הזאת מצולמת מהגב, ואנחנו לא יודעים אם זאת בת או בן, כי יש לה תסרוקת של בן ובגדים של בן. בפריים רואים את הבת בחדר חשוך ומקדימה חלון מאד מואר. יש ניגוד מאד גדול בין החדר החשוך לבין החלון והגן שמלאים באור. הפנים של הבת עם הכיוון קדימה לחלון ולמה שקורה בחוץ. הבת מסתכלת קצת אל הפנים ויותר אל החוץ.

מזה שהיא מסתכלת על שניהם כנראה יש לה קונפליקט בין העולם שבחוץ שזה עולם של בנים, לבין העולם של הבית הפנימי שזה עולם של נשים.
דקה : 3:21

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

המשפחה עוברת אל בית חדש ורואים את החדר של הבת הזו, חדר כחול ולא מקושט וכמעט ריק.

הכחול בדרך כלל מסמל יציבות, סבלנות, שאלה תכונות גבריות והכחול הוא הצבע שהבנים הכי משתמשים בו, בנות יותר אוהבות ורוד וסגול.

דקה : 3:28

בפריים הזה רואים שהטום-בוי נכנסת לחדר של אחותה הקטנה. החדר מקושט ומלא בובות וצבעים נשיים, לעומת החדר של הטום-בוי שראינו לפני, שהוא ריק, בצבע כחול, ואין בו בובות. רואים את ההבדלים בין הטום-בוי לבית אחותה: אחותה עם שער ארוך ויפה, בגדים של בת קטנה, לעומת הטום-בוי שמשתמשת בבגדי בנים רחבים ויש לה שער קצר מאוד ותסרוקת של בן.

מהקטע שאין לטום-בוי בובות וקישוטים ולאחותה יש, מבינים שהטום-בוי לא אוהבת את הבובות, לא צריכה אותן. הבנות הקטנות משחקות בבובות כדי לדמיין שהן אמא/האשה של העתיד, הטום-בוי הזו לא צריכה את כל זה, כאילו היא דוחה שהיא תהיה אשה גדולה בעתיד.

דקה : 3:51

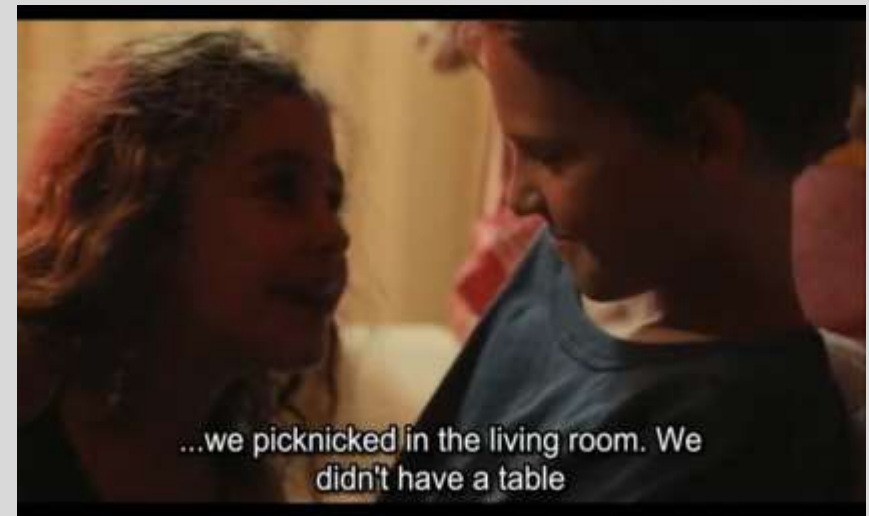
קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

כאן רואים פה את הטום-בוי ואחותה מדברות, רואים יותר טוב את ההבדלים בשיער ובבגדים. רואים גם שהיא מסתכלת אל האחות שלה כמו כשבן מסתכל אל בת, מלמעלה... ואחותה מסתכלת אליה מלמטה.

מהמבט הזה של האחיות מבינים שיש אהבה בין שתיהן, מבינים גם שטום-בוי חושבת על עצמה כמו בן ביחס לבת אחרת, כי היא מסתכלת ומתייחסת אליה כמו שבן מתיחס אל בת. האחות שלה מרשה לה לעשות את זה, והיא מחזירה אליה מבט של בת אל בן, המבט שאנחנו רואים כשיש אהבה בין זוג של אנשים.

דקה: 4:02

פה רואים את האמא של הטום-בוי ואת הטום-בוי. רואים שהאם מורידה את הראש שלה יותר נמוך מהראש של הבת ומסתכלת אליה מלמטה. המבט של האם נראה עמוק, והיא לא מחייכת, רואים בפנים שלה, כאילו היא מתעמקת או מסתכלת המון בתוך הבת שלה.

כאשר האם מסתכלת אל הבת שלה מלמטה היא נותנת לבת את "הכוח" ואת היכולת להסתכל אליה כמו בן, כאילו היא מתייחסת אליה כמו שמתייחסים אל בן. המבט של האם העמוק הזה, יכול לסמל לנו סוג של דאגה לבת.

דקה: 4:52

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

פה רואים את הבת עם אמא שלה, היא שואלת אותה אם היא ראתה את הכחול שהיא רצתה, האם משחקת בשיער של הבת שלה ומחייכת אליה.

זה אומר לנו שהאם מסכימה עם כל מה שהבת רוצה. אם הבת רוצה כחול, אז היא נותנת לה כחול, ולא מתנגדת להיותה טום-בוי, היא יודעת מה הבת שלה רוצה והיא נותנת לה את זה. האם, ממבטה שיש בו חיוך, נראית גאה בבת שלה ובכך שהיא עשתה את מה שהבת שלה רצתה.

דקה: 4:58

רואים פה את המשפחה של שתי הבנות וההורים ממבט רחוק ובחלל סגור, אין הרבה אור, ולא דברים שמחים, ואין כמעט חפצים בבית.

צילום כזה בקולנוע כאשר כל הקירות סוגרים על המשפחה, תמיד מדבר על מצב של בעיה רצינית בתוך הבית, אנחנו יכולים להגיד שיש למשפחה הזו בעיה מאד רצינית.

דקה : 5:14

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

בזמן של האוכל, הבת לא מתנהגת כמו שעדיף לבת קטנה להתנהג. היא עושה דברים שלא מתאימים להתנהגות העדיפה בזמן האוכל, אלא היא משחקת באוכל.

בתמונה זו היא נראית שמחה מזה, היא אוהבת לעשות דברים כאלה, חושבת שהיא יפה יותר ככה.

דקה: 5:22

רואים פה את אחותה של הטום-בוי בזמן של האוכל. אנחנו יכולים לראות את ההבדלים בין שתי האחיות, האחיות הקטנה הזאת, להיפך מאחותה הגדולה, מתנהגת בצורה יפה ואומרת לאחות שלה שהיא לא יודעת איך אוכלים בנימוס.

דקה: 5:25

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דיון ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	--------------	-----------	-------------

רואים את האבא של הטום-בוי ואת אמא שלה. האב גם עושה את התנועות האלה שהילדה עושה. הוא עושה את זה בלי ביישנות ונוח לו עם זה. האמא לא עושה דברים כאלה אבל היא מחייכת, ומסתכלת למטה.

מזה שהאב עושה תנועות כאלה, והאמא לא שונאת את זה, אנחנו יכולים להגיד, שההורים מושכים את הבת לעשות תנועות גבריות בלי לעצור אותה.

דקה: 6:30

רואים את הטום-בוי והיא מפריעה לאחות שלה. הטום-בוי לובשת ג'ינס אדום רחב שנראה מאוד של בנים עם חגורה, עם טישרט רחב, לעומת האחות שלה שנראית כאילו לא לובשת שום דבר. היא כן לובשת משהו מאוד קצר, ולכן, מאוד נשי. רואים שהטום-בוי שמו מציקה לאחות שלה מלמעלה, לעומת האחות שלה שהיא במצב מתחת.

זה רומז שהטום בוי יותר חזקה, יותר שולטת במצב מאחותה שהיא מתחת, ונראה שאין לה כוח ביחס לטום-בוי החזקה והשולטת. הם מראים לנו שהטום-בוי היא היחידה החזקה, היא מפריעה לאחות שלה כמה שהיא רוצה, עושה כל מה שהיא רוצה, בדיוק תכונות כלליות של גבר.

דקה: 6:56

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

כאשר הבת נפגשת עם בת אחרת מהשכונה החדשה שלה, היא משקרת ואומרת שהשם שלה הוא מיכאל, שם של בן, פה יכולים לראות שהבעיה של הסיפור שבסרט מתחילה.

דקה: 9:17

בתמונה פה רואים את הטום-בוי, הבת שהיא פגשה קודם ועוד שני ילדים. רואים בתמונה הזו כמה הטום-בוי שונה מהבת שהכניסה אותה לקבוצה, ודומה לבנים האחרים, בבגדים הרחבים שלה, ובשיערה הקצר. רואים שלבת האחרת יש חזה נשי, צורת גוף יותר נשית מהטום-בוי. אופן העמידה של הטום-בוי יותר דומה לדרך בה בנים עומדים ולא לדרך בה בת קטנה עומדת.

הבת שהגדירה את עצמה לאחרים כבן, מתקשה להצטרף ולהיות חלק בקבוצה. לכן הבת שהיא ראתה בהתחלה, ליסא, מכניסה אותה לקבוצה.

דקה: 9:49

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דיון ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	--------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

רואים את האמא של הטום-בוי ואותה, שיער שתיהן צהוב, רואים שהעצמות מאד בולטות בכתפיים של הטום-בוי והן מכופפות כמו הכתפיים של הגברים.
האם אומרת לבת "את שתמיד מתאמנת\משחקת עם בנים", הבת נראית צוחקת על האמירה הזאת בלעג, כאילו היא שונאת את העובדה שאמא אומרת לה, שזאת עובדה, היא שונאת שאנשים שמים לב שהיא תמיד עם בנים.

דקה: 15:10

You who's always training with boys

רואים את הטום-בוי פה בלי החולצה שלה, רואים שהיא מסתכלת אל עצמה במראה ולפי המבט שלה היא נראית לא כל כך שמחה.
רואים שיש לה חזה קטן, היא נראית כאילו שהיא לא אוהבת את זה, היא קצת עצובה.

מהפנים העצובות שלה יכולים להבין שהיא רוצה להיות בן ולא מגיבה חיובית לגדילה של הגוף שלה כבת, היא רוצה להראות כמו בן.
הילדה אחרי שראתה את הילדים משחקים בחוץ בלי חולצה, רצתה לראות אם היא תראה בסדר בלי חולצה, אחרי שהיא הודיעה לחברים שלה החדשים שהיא בן, מיכאל.

דקה: 21:53

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

רואים פה את הבת שמשחקת כדורגל עם הבנים בשכונה, ובלי חולצה, זה מסמל שהיא באמת רוצה למעדיפה להיות בן מאשר להיות בת.

רואים שיש לה קצת חזה, וזה משהו שהילדים האחרים יכולים לשים לב אליו, אבל היא לא דואגת לזה. היא מחזיקה חזק בזכותה כבן וזורקת את זהותה כבת.

מהדברים האלה אנחנו מבינים שהיא מאוהבת ברעיון שהילדים האחרים חושבים שהיא בן.

דקה: 25:42

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דיון ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	--------------	-----------	-------------

דיון ומסקנות

דיון

עבודה זו דנה בהתנהגות גברית אצל בנות – תופעת הטום-בוי. טום-בוי היא בת שמשתמשת בתכונות של בנים ולפעמים חושבת על עצמה באופן החשיבה של בן. העבודה בודקת את הגורמים של התופעה ואת יחסי החברה והמשפחה לתופעה. סקירת הספרות שנמצאת בפתח העבודה בודקת את המחקר שנעשה עד כה לתופעה זו.

בתפיסה עולמית - רוב הבנות היו פעם טום-בוי והאחוזים של הטום-בוי עולים. ההתנהגות הגברית שלהן בדרך כלל מתחילה במומצע בגיל של 5.82 ומסתיימת במומצע בגיל של 12.59.

מתי הן מפסיקות? - סלומון קובעת כי התגובה של הבנות האלו לצמיחת הגוף היא שלילית. כאשר הבנות האלו חוות תקופה של בידוד חברתי, הן מתחילות להתאים את עצמן לעולם הבנות כדי להיות חלק מקבוצה חברתית. החלטה של להיות או לא להיות טום-בוי נקבעת בתיכון. החברה מוכנה היום לקבל גם את השונים ולכן היא מוכנה לקבל את הבנות שמעדיפות להיות טום-בוי בגיל התיכון.

הטום-בוי במשפחה - הורים של בנות שהן טום-בוי מפחדים שההתנהגות של הבת מצביעה על נטיה הומוסקסואלית, אבל לא נמצא קשר בין ההתנהגות הגברית שלהן לבין הומוסקסואליות. יש חשיבות גדולה שהטום-בוי תקבל אהבה ותמיכה וקבלה מהוריה, על מנת לגדול בצורה נורמלית.

טום-בוי בחברה - סלומון אומרת כי קשה לטום-בוי להיות חלק מקבוצה בחברה. אסתרין טוענת כי האנשים שמעמדם בחברה חלש ינסו להעתיק את הלבוש שמשקף מעמד יותר חזק. לכן נשים, שמעמדן יותר נמוך ממעמד הגברים, מנסות להעתיק את האופנה של הגברים שמעמדם יותר חזק. נהוג לומר כי ורוד הוא צבע נשי, כי הוא משקף את התכונות האמהיות של הנשים.

רוב ההורים היום מסכימים שהבנות שלהם ילבשו בגדים שמסמלים גבריות כי נשים היום תופסות תפקידים שהיו בעבר רק לגברים. המהפכה הפמיניסטית גרמה לשילוב בין שני עולמות האופנה, הגברית והנשית.

האידיאולוגיה מכתובה את האופנה. האידיאולוגיה הפמיניסטית התחזקה בשנים 80-90 ואז נכנסה יותר אופנה גברית לאופנת הנשים.

טום-בוי ואופנה - רוזנשטיין טוענת כי הטום-בוי בא מתוך האישה ולא מתוך זרם אופנתי, בניגוד לסגנונות לבוש אחרים. מראה הטום-בוי היום הוא מראה מאוד אופנתי בניגוד למה שהיה בעבר והוא מאוד נפוץ בישראל.

יש בעבודה התייחסות מיוחדת לעליה של מספרי הטום-בוי בימינו.

מה אומרת הדת?

היהדות, האיסלם והדת הדרוזית אינן מקבלות את תופעת הטום-בוי ואף אוסרות על התנהגות זו, היהדות ביתר חריפות מאשר האיסלם והדרוז.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

החקר האישי בעבודה זו היה ראיונות עם איש מקצוע ובני משפחה וגם ניתוח של סרט.

ראיון עם יועץ בית הספר

מהראיון עולה, כי החשש שנוגע לזהות המינית של הבת הינו משום שהבת לא שייכת לצורה הכללית של החברה. הוא נובע גם מגורמים כמו הדת, חוסר המודעות והבגרות אצל אנשי החברה.

מה שמייצר את הלחץ החברתי על בנות אלו זה שהן לא בנורמה הכללית של החברה, הדת, וכן גם חוסר המודעות, והחשש שנוגע לזהות המינית של הבת. טום-בוי היא שונה, תופעה זרה, ואי קבלת השונה נובעת מהגבלת חירות הביטוי העצמי בחברה הדרונית. יש חשיבות גדולה לחברות של הבת בשלבי החיים שלה, השפעתן יכולה להיות מאוד שלילית. אם הן מקבלות אותה, היא תרגיש נוח, ואם לא, יתכן שהבת תכנס לתקופת בידוד ואחרי זה תוותר על זהותה כטום-בוי. כשיש להורים יותר מידע וסקרנות לתופעת הטום-בוי, הם יקבלו את הבת שלהם יותר, ולכן יהיה יותר קל לבת במשפחה, וההיפך נכון. כשהבת היא הבכורה במשפחה שלה, הסיכוי של היותה טום-בוי מתחזק.

הראיון עם אמא, שהיתה טום-בוי

האם אומרת כי טום-בוי תרצה לשנות את הבגדים שלה בגלל לחצים בבית או בחברה. יתכן שתרצה בעצמה לשנות, כי לא נוח לה, אינה רוצה להיות זרה ואין לה מספיק אמונה בעצמה.

אם יש לה בעיות הורמונליות יהיה לה יותר קשה לוותר על זהותה כטום-בוי, ולהיפך. עם ההתקדמות בגיל הטום-בוי תוותר על הדבר יותר בקלות ובטבעיות.

אבו-סאלח אומרת שהיא היתה טום-בוי בעבר, מכירה את התופעה, לכן היה לה קל יותר לקבל את בתה. מתיחסים לדבר בצורה נכונה כשמקבלים אותו כדבר נורמלי ושמתיים אחרי תקופת זמן.

כאשר התופעה נורמלית ויש אוירה מתאימה, הבת תרצה ותנסה להיות טום-בוי. ידע מייצר קבלה, והבנה שהדבר נורמלי.

בניגוד לעבר, רוב האנשים היום בחברה במג'דל שמס מקבלים את הטום-בוי.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

הסקר בתל חי

מהסקר עולה שהתופעה קיימת בכל חברה במידות שונות, ואינה מתקבלת בחברות חרדיות וחברות דתיות. קבלת התופעה עולה במקומות המגורים שיש בהם הרבה אנשים, ולהיפך, אך תלויה באדם עצמו. יחס החברה ניתן לשיפור בהוספת מודעות וקבלת השונה. טום-בוי מקובלת כי היא משקפת את חופש הביטוי העצמי וזכות הבחירה אצל הבת. רוב בני הנוער מקבלים את התופעה. טום-בויז יכולות להיות חלק מכל מיני קבוצות חברתיות.

מסקנות מניתוח הסרט טום-בוי

האב של הטום-בוי מתיחס אליה כמו שמתחסיים אל מישהו חזק ולא מפחד – כמו שמתחסיים אל בן. לטום-בוי יש תכונות חזקות, שמסמלות כוח ויציבות, היא אינה מפחדת. לטום-בוי יש קונפליקט בין העולם של הגברים לעולם של הנשים. הטום-בוי לא רק בוחרת בבגדי בנים אלא גם רוצה שהחדר שלה יהיה כמו חדרי בנים. הטום-בוי דוחה עד כמה שאפשר את ההתבגרות שלה לקראת הזמן בו תהיה האישה הגדולה של העתיד. הטום-בוי חושבת על עצמה באופן של בן ומתנהגת כמו בן כשהיא עם בת אחרת. הבת האחרת גם היא מתיחסת אל הטום-בוי כמו שמתחסיים אל בן, הדבר שיכול לדחות את הטום-בוי מעולם הבנות. האם של הטום-בוי נותנת לבת שלה להיות טום-בוי כפי שהיא רוצה, היא נותנת לה את הכוח, אבל באותו זמן, היא דואגת לה. האם מחזקת את זהותה כטום-בוי. טום-בוי מתנהגת ואוהבות לעשות שטויות של בנים. ההורים של הטום-בוי נותנים לבת שלהם להיות טום-בוי. הבת שהיא טום-בוי תמיד נראית החזקה ששולטת, ובאופן מיוחד על בנות אחרות. קשה לטום-בוי להכנס לתוך קבוצה, להתקבל אליה ולהיות חלק ממנה. לטום-בויז מציק כשמישהו חושב שהן בנים. הטום-בויז לא שמחות עם עובדת התפתחות הצד הנשי של הגוף שלהן. הטום-בוי אוהבת להראות את עצמה בתור בן בתוך החברה, היא יותר מחזיקה בזהותה כבן מאשר בזהות של בת.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מתי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	-----------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

לפי הממצאים של עבודה זו:

אם עולה המעמד של האשה, יעלה איתו מספר הטום-בויז, כפי שיצרה המהפכה הפמיניסטית שגרמה לעליה במעמד האישה ושילוב בין שני עולמות האופנה, הגברי והנשי. המהפכה גרמה לעליה במספר הטום-בויז בעולם. אפשר לומר: התחזקות באידאולוגיה הפמיניסטית = קבלה ועליה לתופעת הטום-בוי.

ולכן טום-בוי זאת תופעה שמסמלת סוג של שיוויון בין האשה והגבר.

מה שמחזק הטענה הזו יותר ויותר, זה הטענות הבאות:

'סטייל' הטום-בוי היום נפוץ בישראל.

מראה הטום-בוי היום הוא מראה מאוד אופנתי בניגוד למה שהיה בעבר.

במג'דל שמס היום הרוב מקבל את תופעת הטום-בוי.

סלומון קובעת כי התגובה של הבנות האלו לצמיחת הגוף היא שלילית, לכן בניסוחים אחרים. הן מתחילות להתאים את עצמן לעולם של הבנות כדי להיות בקבוצה חברתית, ואחרי צמיחת הגוף בדרך כלל טום-בויז מפסיקות להיות טום-בויז. את הטענה הזאת מחזק הממצא, שההתנהגות הגברית בדרך כלל מסתיימת במומצע גיל של 12.59, שהוא הגיל של התחלת גדילת הגוף.

מסיכום הדברים עולות המסקנות הבאות:

עליה במעמד האישה שווה לעליה במספר הטום-בוי בחברה.

יש קשר מאוד חזק בין טום-בוי לבין פמיניזם.

במג'דל שמס, בישראל ובעולם, מעמד האישה עלה.

אפשר להניח, שבמקום בו מקבלים את הטום-בוי, מעמד האשה גבוה יותר.

התגובה של הבנות האלו לגידול הגוף היא שלילית.

אין קשר בין טום-בוי לבין הומוסקסואליות. זו תופעה שבאה מהפנימיות של האישה.

האנשים מסביב לטום-בוי מתיחסים אליה כמו שמתיחסים אל בן, כמו שהיא רוצה ויותר נוח לה.

ההתייחסות אל הטום-בוי כמו בן מצד הבנות, מרחיק אותה מהעולם שלהן עוד יותר.

טום-בויז בדרך כלל מתחילות להתאים את עצמן לעולם של הבנות כשהן נכנסות לתקופה שהגוף שלהן גדל ונעשה יותר נשי.

קצת יותר ממכנסיים רחבים

מה זה טום-בוי	טום-בוי בתפיסה עולמית	מותי הן מפסיקות?	יחס במשפחה	יחס בחברה	אופנה	עמדת הדתות	חקר אישי	דין ומסקנות	משהו אישי	ביבליוגרפיה
---------------	-----------------------	------------------	------------	-----------	-------	------------	----------	-------------	-----------	-------------

משהו אישי

בפרק זה אני רוצה לדבר על חוויות שהיו לי עם היותי טום-בוי, דברים שלא יכלתי להזכיר דרך מאמרים או דרך החקר האישי, גם לדבר קצת על איך העבודה הזו שינתה לי את החיים.

מבחינת השפעה על הנפש, השפעה הזאת של להיות טום-בוי לפי דעתי, בדרך כלל, היא השפעה שצריכה להיות חיובית אבל במצב אחד, כשהבת מקבלת את עצמה ולא פוחדת מהיותה טום-בוי. זאת אומרת, שהלחץ החברתי והמצבים הקשים שהבת צריכה לנסות, עושים אותה יותר חזקה, מחזקים את רצונה להיות מה שהיא רוצה – אם זה טום-בוי או לא.

לכל מקרה בחיים יש יתרונות ושיעורים שאנחנו לומדים ממנו. מהמקרה של חווית הטום-בוי, אנחנו לומדות להיות חזקות, לא לוותר על משהו שאנחנו נולדות עמו, אלא להיות גאות בזהות שלנו ולקבל את השונה, כי אנחנו בעצמנו שונות.

אנחנו כן שונות, ולהיות שונה בחברה זה משהו קשה מאוד. איך הבנתי שאני שונה?

ההבנה של היותנו שונות מהאחרים מתפתחת בתקופת בית-ספר היסודי, כשאנחנו מתחילות לנסות להיות חלק מהקבוצה, להיות מעורבות עם הילדים.

בבית ספר יסודי, הילדים לא חושבים פעמיים לפני שהם אומרים משהו. כשהבנות והבנים התחילו לחשוב על מה שהם עושים ועל איך האחרים נראים, הייתי שומעת הרבה עד כמה אני זרה, כמה הבגדים שלי שונים, וכמה זה מוזר שאני לא אוהבת את הבובות ואוהבת את הכדורגל. אני זוכרת את מורת הספורט בבית הספר, שהיתה צועקת עלי לפני כל הילדים בשכבה ומתנגדת לכך שלבשתי ג'ינס של בנים לבית הספר. מקרים כאלה היו קשים לי מאוד, אני זוכרת שהייתי בורחת מבית הספר כדי לבכות.

בתקופה הזו התחלתי להרגיש שאני באמת שונה מהאחרים, בצורה לא כל כך נחמדה.

עם התחלת השנה הזו, פחדתי מאוד לכתוב על הנושא הזה כי דימינתי כל הזמן שהעבודה תעביר לאנשים את הדברים ההכי סודיים שיש לי בפנים. אבל, עם התקדמותי בעבודה, הרגשתי והבנתי, כמה אני גאה בהיותי טום-בוי. העבודה הזו עזרה לי להבין את עצמי יותר לעומק, ולקבל את עצמי יותר טוב. היא שינתה לי את הצורה שאני רואה בה את עצמי ואת חיי.

ובסוף, כהצעה אישית, אני מציעה וגם כן מבקשת, לחקור את מערכת היחסים של הטום-בוי עם הגנטיקה, כי לא מצאתי מאמרים ומקורות לפרק דומה בעבודתי.

Going out and playing football or baseball with the boys, when I was a tomboy, was a great way to learn about winning and losing, and most girls didn't have that experience.

Hillary Clinton

קצת יותר ממכנסיים רחבים

ביבליוגרפיה	משהו אישי	דין ומסקנות	חקר אישי	עמדת הדתות	אופנה	יחס בחברה	יחס במשפחה	מתי הן מפסיקות?	טום-בוי בתפיסה עולמית	מה זה טום-בוי
-------------	-----------	-------------	----------	------------	-------	-----------	------------	-----------------	-----------------------	---------------

ביבליוגרפיה

אסטריוקן, ר., (2004), "מה מסתתר מאחורי הבגד?", בתוך: על מה: בטאון לקידום מעמד האישה, 13: 26-30
סלומון, ס., (2009) "אני לא סינדרלה", בתוך: הורים וילדים, 86-80: 257

<http://horim.allmag.co.il/page/13981>

רוזנטל, ר., (2005) מילון הסלנג המקיף, ירושלים: כתר ירושלים.

רוזנשטיין, ל. (2009\3\23) רוח טום-בוי

<http://www.nrg.co.il/online/55/ART1/869/790.html>

ויקיפדיה:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tomboy>

البعليكي, م., (2006), المورد قاموس انكليزي-عربي, بيروت: دار العلم للملايين.

Hornby, AS., (1988), Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English, United Kingdom: Hazell Watson & Viney Limited
Aylesbury Bucks.

Morgan, BL. (1998) A Three Generational Study of Tomboy Behavior
<http://link.springer.com/article/10.1023/A%3A1018816319376#page-2>